

Nr 139.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställning angående anslag för uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.

(3:e avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkt 22 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden sagda dag) föreslagit riksdagen att för uppläggande av nya fastighetsböcker för landet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag å 100,000 kronor.

Enligt lagen den 3 juni 1932 (nr 169) om uppläggande av nya fastighetsböcker för landet skola i samtliga domsagor — bortsett från Kopparbergs län, där tills vidare anstånd medgivits — uppläggas nya fastighetsböcker. Beträffande innebörden av denna reform och vikten av dess genomförande torde få hänvisas till propositionen nr 108 till 1932 års riksdag (sid. 18 o. f., 70 o. f.) samt till första lagutskottets utlåtande nr 32 vid samma riksdag.

I 1932 års statsverksproposition uttalades, att arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker måste bedrivas på lång sikt och i övrigt anpassas efter tillgången på medel och andra under olika tider växlande förhållanden. Det anslag, som för ändamålet äskades av riksdagen för innevarande budgetår, ansågs böra begränsas till vad som vore oundgängligen nödigt för arbetets igångsättande och icke överstiga vad som redan då avsetts å gällande riksstat för enahanda eller därmed sammanhängande ändamål. I anslutning härtill beviljade riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag för innevarande budgetår ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Kostnaderna för reformens genomförande komma under de närmaste åren till väsentlig del att avse de nya böckernas anskaffande. Att märka är dock, att jämväl kostnaden för särskilda, i lag föreskrivna undersökningar å ort och ställe i samband med böckernas uppläggande skola gäldas av förevarande anslag. Denna kostnad — resekostnads- och traktamentsersättning åt domare, inställesekostnad för enskilda personer samt ersättning och arvode åt lantmätare — låter sig icke med tillförlitlighet på förhand beräkna, men anledning finnes att antaga, att dylika undersökningar komma

att starkt belasta anslaget. En förhöjning av anslaget på denna grund har därför synt på kallad men har likväl ej under nuvarande statsfinansiella förhållanden ansetts böra ske.

Vid bestämmandet av anslagets storlek för nästkommande budgetår är emellertid ytterligare en omständighet att beakta. I förenämnda proposition nr 108, som i denna del godkändes av riksdagen, framhölls sålunda, att den besparing, som vunnes genom den i propositionen jämväl föreslagna förenklingen av expeditionssättet i inskrivningsärenden, borde komma statsverket till godo såsom bidrag till de nya böckernas uppläggande. Den närmast till hands liggande utvägen ansågs därvid vara, att lösen för expeditionerna minskades med det belopp, som skäligen kunde anses motsvara besparingen i arbetskostnad och skrivmaterial, under det att stämpeln underginge motsvarande förhöjning. Departementschefen fann dock, att de lösenberättigade såväl vid häradsrätt som rådhusrätt borde, intill dess närmare erfarenhet vunnits rörande reformens verkningar, få behålla sin sportelinkomst i huvudsak oavkortad. Då det vid sådant förhållande syntes rimligt att den arbetskraft i domsagorna, som genom inskrivningsväsendets förenkling frigjordes, på häradshövdingarnas bekostnad ställdes till förfogande för fastighetsböckernas uppläggande, blev ifrågavarande anslag för innevarande budgetår ej beräknat till sådant belopp, att därmed även kunde bekostas skrivhjälp vid böckernas uppläggande.

Såsom departementschefen under punkt 19 av andra huvudtiteln anför, har granskningsnämnden föreslagit, att viss del av den häradshövdingarna och underdomstolarna i städerna tillkommande lösen i stället borde överföras till statsverket i form av stämpelavgift. Härvid har departementschefen — under erinran att det, på sätt nyss nämnts, vid inskrivningsreformens behandling avsågs, att tillsvidare lantdomarna själva skulle vidkännas kostnaden för skrivhjälp vid arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker för landet — uttalat, att, under förutsättning att förevarande anslag beräknades till sådant belopp att därmed även kunde bekostas nödig skrivhjälp, hinder ej syntes föreligga mot att redan nu genom en åtgärd av det slag, granskningsnämnden ifrågasatt, tillgodoföra statsverket den besparing i arbetskostnad, inskrivningsreformen medfört.

Därest genomförandet av statsmakternas tidigare fattade beslut i fråga om inskrivningsväsendets reformering ej skall komma att otillbörligt efter sättas, har departementschefen vid nyss angivna förhållanden funnit ofrånkomligt, att till bekostande av skrivhjälp i domsagorna nu icke anslås ett lägre belopp än 50,000 kronor, motsvarande en tredjedel av den kostnadsbesparing, som tillgodoföres statsverket. Anslaget har sålunda ansetts böra ökas med sagda belopp till 100,000 kronor.

Utskottet.

Riksdagen har numera bifallit Kungl. Maj:ts i proposition nr 197 framlagda förslag beträffande rubriken bevis i 3 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

På grund härav och då utskottet icke haft något att erinra mot beräkningen av förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för uppläggande av nya fastighetsböcker för landet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag å 100,000 kronor.

Stockholm den 19 juni 1933.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 138.
